

A fenyőfa kitermelése.

Írta: dr. Zalányi Béla.

A környezethez, a klímához alkalmazkodó túlevelű erdők tagozódása, elterjedése nagy területen a Kárpátok övezetében **az északi oldalakon 1400 m-ig, a délieken 1750 m-ig** figyelhető meg. Csonka-Magyarország erdőségeinek

csak kis részét alkotják a fenyvesek, amelyek mind műerdők (pl. budai hegység stb.). A lombhullató erdőkkel szemben a fenyőerdő jóval zártabb. Erősen szegényes, vagy teljesen hiányzik a gyepszintje. A fenyvesek a komorság, ridegség benyomását keltik, mintha szándékosan tartanák távol a közőlük bevándorolni szándékozó más növényfajokat. A fiatal fenyvesekben is feltűnő a gyepszint szegénysége, rendszerint csupasz az erdő alja. Jellemzi a fenyveseket, hogy **évszakok szerinti tagozódásai (aszpektusai) nincsenek.** Az örökzöld fenyvesek belseje egész éven át árnyas, hiányzik belőle a világosságnak, az inszoláciának az a foka, mely a lombhullató erdőkben, főleg kora tavasszal színpompás gyepszint kialakulását lehetővé teszi. **A fenyőerdők belseje erősen egyhangú,** vagy hiányoznak a virágos növények a gyepszintben, s csak az egyre halmozódó túlevelek szőnyege borítja a talajt, vagy csak törpe cserjék egyhangú foltjai takarják. A fenyvesekben sok helyen már fekvésüknek megfelelően, aránylag gazdag és változatos előmunkás szövetkezetek munkáját figyelhetjük meg. A lassan csúszó sziklatörmeleket megrögzíteni törekvő kötöző növények, vagy **a sziklaoldó, porlasztó moszatok elmálasztó munkáját talán sehol sem láthatjuk oly sokféle változatban, mint éppen a fenyvesek övezetében.**

A Kárpátok övezetében egykor nagyarányú és tervszerű *lúc-jegenye* fenyőerdő kitermelés folyt. Csonka-Magyarországon a fenyőerdők kitermelés jelentősége, a békeévekhez képest, teljesen elveszett.

A fenyőfát elsősorban **ipari faanyagnak termelik ki.** Mindennapi szükségleteink, használati tárgyaink nagy része a fenyőfából készül. Az építkezés, az épület- és bútorasztalosság, ácsmunkálatok (hajó, híd stb.), szerszámipar; fagyapot-, gyufa-, cérnaorsó-, játék-, háztartási cikkek-, doboz-, láda-, celluze, gyantaolaj stb. ipar tömérdek fenyőfaanyagot (Magyarországon békében közel 30 millió m³-t) használt fel.

A kitermelés színhelyén a favágómunkások maguknak a szálfából szilárd faházakat építenek. A kidöntött fákat ágaitól, kérgétől megtisztítják. A síma **szálfák**-at vagy egészben, vagy *rönkök*-re darabolva szállítják a csúsztatóhoz. A meredek völgyoldalak alkalmas helyein szálfából készült a **facsúsztató**, melynek felső végéhez az elszórtan fekvő szálfákat vagy rönköket összegyűjtik, majd egymásután a csúsztatóba tolják. Sok helyen vízzel telt facsúsztatóban indítják útjára a rönköket melyek nagy sebességgel rohannak le, s a csúsztató alsó végén a völgyben hatalmas lendülettel torlódnak, halmozódnak egymásra. A nyers faanyag aztán erdei úton kerül továbbításra vagy a vasúti rakodóhoz, vagy a közelben lévő **fűrésztelepre.** A rönköket a fűrésztelepen deszkákra, gerendákra, lécekre stb. fűrészelik. A nyers faanyag ezzel az első feldolgozáson átment, félgyártmány: **fűrész- v. metszettáru** jett belőle, amit vasúton vagy tutajon szállítanak a fakereskedelmi piacokra.

Régebben igen gyakori szállítási módja volt a fenyőszálfának a tutajozás. A tutajt 10—25 darab szálfából, hevederekkel és szögekkel rótták össze. A vízrebocsátás után kormánylapáttal szerelték fel, majd közepére sátort készítettek, melyben a szállítás ideje alatt a tutajosok laktak. A vízi szállítási módot ma már kerülik, mert beigazolódott, hogy a vízben szállított fenyőfa tartósságban, minőségben erősen értékét veszti. A fa átnedvesedése különösen a farontó gomba (*Lenzites* sp.) pusztításait mozdítja elő.

A film feliratai.

1. A fenyőfa kitermelése.
2. A famunkások szilárd faházakban laknak.
3. A szálfát rönkre fűrészelik.
4. A rönköket a gyűjtőhelyre csúsztatják, onnan a rakodóhoz úsztatják.
5. A szálfából tutajt készítenek. Így szállítják legolcsóbban a fát.
6. A fenyőfa kitermelése. Vége.
- 7.